

• DOMOLJUB •

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inaerati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

**Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.**

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 19.

V Ljubljani, dné 4. oktobra 1900.

Leto XIII.

Slovenci na noge! Volitve so tu!

Presvetli cesar je razpustil državni zbor in odredil, da se vršijo nove volitve. Zakaj je cesar to storil? Zato, ker so v dosedanjem državnem zboru nekateri liberalni poslanci ovirali vsako uspešno delovanje. Naš cesar pa želi, da državni poslanci delajo v blagor ljudstva in države. Ravno to želimo tudi mi katoliško-narodni Slovenci in želijo sploh vsi katoliškozavedni Avstrijani. Zato je naša dolžnost, da volimo brez izjeme **same katoliške može v državni zbor.**

To je pa tem bolj naša dolžnost, ker moramo pokazati, da je naša dežela **katoliška skozi in skozi!** To je vestna dolžnost vsacega pravega katoličana.

To pokazati je pa v prvi vrsti v rokah kmetkega stanu. In ravno kmetki stan ima še posebne vzroke, da **kakor eden mož z vso silo poseže v volilno borbo.**

Vsakemu je znano, kako gonjo je uprizorila liberalna stranka zoper pravice in koristi kmetkega stanu. Naravnost **nesramno** se obnaša ta stranka

zoper prevažni kmetki stan, na kojega ramenih slonijo največja bremena. Častna **dolžnost** vsacega kmeta je, da pri bodočih volitvah pokaže nesramni liberalni svojati — **vrata.** Ali bode kmet tistega čistil, ki ga zaničuje in njegove pravice z nogami tepta?

Torej, kmetje, na noge! Vsi, kakor eden mož na volišče!

Voliti pa bode kmetom letos **dvakrat**: prvič dne **12. decembra** v splošnem volilnem razredu ali „peti kuriji“ in drugič dne **18. decembra** v kmetkem volilnem razredu.

Prvič, v „peti kuriji“, bode volila cela kranjska dežela skupaj **enega** državnega poslanca.

Drugič pa bodejo samo kmetke občine volile **pet** državnih poslancev. Volilo se bode v petero volilnih okrajih, katerih vsak pošlje po **enega** poslanca na Dunaj.

V splošnem volilnem razredu ali „peti kuriji“ ima volilno pravico vsak 24 let star mož, ki pol leta prebiva v občini. Vo-

lilo bo tukaj vse skupaj: kmet in delavec, mesta in vasi. Ker pa so na Kranjskem kmetje v veliki večini, bodo le **kmetje odločevali**, če ne bodejo zaspani, če bodejo **marveč vsi šli voliti!**

V kmetškem volilnem razredu (kmetških občinah) pa imajo volilno pravico za državni zbor le občinski volilci prvega in drugega občinskega volilnega razreda in pa tisti, ki plačujejo vsaj štiri goldinarje na leto cesarskega davka.

Iz predstoječega se razvidi, da bodo **kmetje** imeli pri teh volitvah odločevati pri volitvi **šestero** poslancev.

Če torej vsak kmet stori svojo dolžnost, t. j. če vsak kmet gre **dné 12. in dné 18. decembra** letos voliti, potem bode na Kranjskem izvoljenih **šest kmetških** poslancev.

Ker pa vse volilne skupine cele Kranjske dežele volijo enajst poslancev, se vidi, da **kmetje** lahko dobijo večino med **Kranjskimi** državnimi poslanci, če le hočejo.

Torej, kmetje, na noge!

Voliti bode to pot velik o ložje, kot prejšnja leta. Prejšnja leta so se volili najpred v domači občini volilni možje, ti so pa potem šli poslanca voliti. **Letos pa bode stvar popolnoma drugačna**, ker **stopi nova postava v veljavo**. Nič več se ne bodo volili volilni možje. Vsak volilec bode volil **neposredno** poslanca in to doma, v domači občini. V ta namen bode vsak volilec dobil od okrajnega glavarstva poseben volilni list, ali glasovnico. V ta list bode volilec zapisal ali zapisati dal tisto osebo, katero hoče za poslanca voliti.

To glasovnico bode potem volilec na dan volitve oddal na volišču; **dné 12. decembra** za poslanca splošnega,

dné 18. decembra pa za poslanca kmetškega volilnega razreda. Prostor v katerem se bode volilo („volišče“) se naznani volilcem v posebnem dopisu okrajnega glavarstva (takožvanem „legitimacijskem listu“), katerega sprejme vsak volilec skupaj z glasovnico. Ta legitimacijski list mora vsak volilec dobro shraniti, ker ga bode moral pri volitvi pokazati.

Po končani volitvi se bodo šteli glasovi, ki so se oddali v posameznih občinah za enega ali drugega poslanca.

V splošnem volilnem razredu bode za izvoljenega veljal tisti, ki je v cellem deželi skupaj dobil več kot polovico vseh oddanih glasov; v kmetškem volilnem razredu pa tisti, ki je v dotičnem volilnem okraju dobil skupaj več kot polovico vseh oddanih glasov.

Kmetje, od Vas je odvisno, da pridejo s Kranjskega po večini možje **Vašega** zupanja kot poslanci na cesarski Dunaj. Če bode brezbrizni in malomarni, potem se bodejo **Vaši** sovražniki, liberalci ali „naprednjaki“, šopirili kot „Vaši poslanci“ na Dunaju.

Že se čuje, da se vsi sovražniki **Vašega** stanu, **Vašega** gospodarskega preporoda, zlasti pa **Vaše** prve svetinje, sv. katoliške vere, pripravljajo na volitveni boj. Čuje se celó, da hočejo **Vaši** liberalni učitelji zvezani z liberalci in socialnimi demokrati nastopiti proti Vam. Izvoliti hočejo poslance, ki bi zagovarjali izključno njihove koristi in podpirali njihove pogubonosne namene v vašo največjo škodo.

Zato pa, kmetje, na noge! Dné 12. in dné 18. decembra idite vsi, kakor en mož na volišče in oddajte svoje glasove po svojem poštem prepričanju, po starem našem geslu:

Za vero, za dom in za cesarja!

Govor presvetlega knezoškofa ljubljanskega dr. Antona Bonaventura Jegliča

na prvem slovesnem zborovanju II. slovenskega katoliškega shoda.

Preslavna gospoda! Mili moji tukaj zbrani Slovenci! Ko je bil pred leti I. slovenski katoliški shod, onda sem bil prisoten tudi jaz, takrat kanonik v Bosni, zunaj mile moje slovenske domovine, in radoval sem se, ko sem videl sadove tega prvega shoda. Zato pozdravljam one resolucije in one odloke, kateri naj bi Slovence bolj odločno kakor kdaj vodile nazaj k Gospodu Bogu, nazaj k Gospodu Jezusu Kristusu. Onda sem stal torej pred Vami kakor kanonik daljne nadškofije Vrhbosanske. Danes pa, kdo bi si bil to mislil, stojim pred Vami kot Vaš škof (živel!), kot Vaš pastir in okušam že dve leti, kako težka je pastirska palica, kako težka je škofova mitra! (Istina!) Pa zato sem želel, da se zbere drugi slovenski katoliški shod in da tudi tukaj na tem shodu sedaj še bolj odločno Vam povem nekoliko svojih misli in Vam skušam v kratkih besedah pokazati ves globoki, imenitni pomen današnjega in jutrišnjega dneva.

•Proč od Boga!• tako je bilo geslo prošlega in posebno sedanjega 19. veka, katero sta tako lepo opisala gospoda predsednika, včeraj predsednik pri pravljavnega odbora, moj generalni vikar Fliš, in danes predsednik sklepnega zborovanja. •Proč od Boga!• in to vse v imenu svobode, prostosti, da — prostosti. Sloboda lepa beseda! Prostost, sloboda lep dar, prevažen dar, Gospoda Boga, katerega je podelil nam ljudem, ker se s tem odlikujemo od vseh drugih manjših bitij na zemlji. Ali ta dar strašanski dar, grozovit je ta dar! Sloboden je človek, ali ravno zato, ker je sloboden, ker je prost, nosi on v svojem srcu, v svoji duši odgovornost, popolno odgovornost za vsa svoja dela, odgovornost za dobra dela, pa tudi strašansko odgovornost za svoja slaba dela. In tako odgovornost nosi pojedin človek, nosijo občine, nosijo dežele, nosijo cesarstva, odgovornost pred Vsestvariteljem, pred stvariteljem neba in zemlje, stvariteljem in Gospodarjem vseh rodov, vseh narodov. In žalibog, da se je ta svoboda, ta prostost, ta sicer lep ali grozovit dar božji v 19. veku uporabljal v to, da se posamezni ljudje, da se narodi, da se družine, da se mesta, da se dežele, da se države s silo odvrčajo od Gospoda Boga, in da se postavijo na temelj, za katerega ne ve Gospod Bog, o katerem ne vedo zapovedi božje, za katerega ne vedo nauki, katere je sam Sin božji prinesel iz nebes na zemljo. V imenu svobode in počasi, počasi tudi po postavnem potu se vpliva na vernike, da se od

vračajo od Jezusa Kristusa in njegove cerkve. V imenu svobode se je začela, nadaljevala in dovršila ona konkurencija v sedanjem življenju, vsled katere so propadli nižji stanovi, in so se potem v tovarnah nakopičili novi beli sužnji današnjega veka. (Dobro! Tako je! Istina!) To je ona svoboda, za katero Bog ne mara, katere ne pozna, ki je ljudi, rodbine, države v njih delovanju, v socialnih razmerah odvrčevala od Boga in tako daleč ljudi pripeljala.

Res današnji vek je napreden. Oh, koliko izumov ima dandanes! Človek bi se moral samo učiti, samo to študirati, da bi mogel slediti vsaj nekoliko iznajdbam našega časa. Železnice, telegraf, telefon, elektrika itd. fabrike, stroji razni: tega se mi ne bojimo. Tudi to more biti po volji božji. Ali tega napredka se drži neka sebičnost, katera ne pozna Gospoda Boga, zapovedi božjih, polastila se ga je in ga porablja v svojo korist, v uničevanje, v tlačenje naroda, družin in občin in držav! Videl pa je Gospod Bog in je osramotil današnji razum: v našem napredku, v tem velikem napredku, v tej tehniki, kje je srčca, kje je mir danes, kje je zadovoljstvo danes, kje je blagostanje, materijelno blagostanje, kje je to? In ni sreče, ni miru, ni blagostanja, ampak nezadovoljnost, nemir, surovost, in taka surovost se širi med narodi, v deželah, v državah, v vseh slojih. To je plod one slobode, ki je brez Boga, katere pa tudi Gospod Bog nam ne stavi nikdar pred oči. »Nazaj k Bogu, nazaj k našemu Odrešeniku!« ta klic se je začel počasi razlegati po celi Evropi, in tudi pri nas, po mili slovenski domovini. Nazaj! Ta klic je zbral tudi Vas, mili Slovenci, na I. slovenski katoliški shod pred osmimi leti; klic: »nazaj k Bogu, odločno nazaj k njemu v zasebnem in javnem življenju«, je tudi Vas zbral na tem prostoru k zborovanju. Prečitali ste resolucije, pa še boste čitali in se razgovarjali o njih; Gospod Bog pa jim bode dal življenja, in na temelju teh resolucij uravnalo se se bode vse državno in socialno življenje, po teh resolucijah se bode uravnalo. Te resolucije, katere so stavili krščanski lajiki, in katere smo odobrili mi škofje in Vaši dušni pastirji. Ko sem prišel nazaj v milo slovensko domovino, tedaj sem videl ljut boj, kateri se nadaljuje v imenu one prostosti, one slobode zoper to, kar Vi delate, da pridete nazaj k Bogu, nazaj k Jezusu Kristusu in da spet Kristus med Vami vlada, v občinah, v deželah, pri zborih, v državah ter povsodi. S teškim srcem sem videl ta strahoviti boj zoper Boga, zoper slobodo, zoper ono slobodo, katera obstoji v tem, da se slobodno odločimo za Boga, našega Gospoda, našega Odrešenika!

Tega boja bi ne omenjal, ako bi ne opazil v njem nekatere nevarnosti za Vas. In te nevarnosti

vidim posebno v neki taktiki, katero opažam zoper vse, kar je lepo, plemenito, sveto, to taktiko opažam. Ta taktika ni samo pri nas doma, ampak pri vseh sovražnikih Kristusovih, bodisi Francozih, bodisi Nemcih, bodisi Italijanih ali Slovanih sploh. Tukaj vidim nevarnost. Najprej se hoče naše delovanje osmešiti. Osmešiti se hoče! Ker to, kar je smešno, je zaničljivo, in jaz se tega poprijel ne bodem, od tega bodem bežal. V Rimu pravijo, da se za katoliško vero dobi lažje tisoč paganov kakor en mohamedanec. Zakaj? Zato ker mohamedanec katoliško vero zaničuje, potem on ne more k njej priti, za našo večno pa tudi časno korist. Imenujejo naše prizadevanje »klerikalizem«. To je neka psovka, ki se lahko tako zlorablja od onih, ki pravijo ne proti cerkvi, proti klerikalizmu! Zakaj je to? Da onim, ki tega ne vedo, vržejo s tem pesek v oči! Mi, ki vemo, kaj je to, ki dalje gledamo, pa vemo, da se hoče katoliška cerkev žaliti, da se hoče zatreti, popolnoma zatreti! Naj potem škof stori karkoli, vse je smešno, vse je zaničljivo! Kako veselje, ko ste na sv. misijosu očistili srca, ko ste k Bogu nazaj prišli, ko ste mu izkazali dolžno čast; ah, kaka sreča je Vam odsevala z obraza, ko ste Bogu dali kar mu gre! Misijoni, to je zaničljiva stvar. Oni prečastiti očetje, ki so Vam pomagali v misijonih očistiti srca, ki Vam kažejo pot prave sreče in časti, ti se zasmehujejo, bodisi frančiškani, bodisi jezuitje, bodisi lazaristje, vse, povsod se nanje ščuje! Duhovne vaje, posebno za učitelje, to je sramotno! Sramotno je, če gre učitelj k duhovnim vajah? (Živeli katoliški učitelji!) Marijanske kongregacije, Marijine družbe, v katerih se naučujejo naši mladeniči, naša dekleta za čisto krščansko življenje, to se zaničuje! Imenujejo se s priimkom »devičarje«, najgrše stvari pišejo o njih! Vse zaničujejo, dragi moji, in to je najnevarnejša stran, da bi se zaničevanje vsega kar je lepo, sveto, imenitno, v srcih ne ukoreninilo, in bi ne bili Vi to, kar morate biti, da bi bili ne za, ampak proti Bogu!

Druga je ta: Mi smo močni, ako smo jedini. Za to edinost je molil Gospod Jezus Kristus pri zadnji večerji, da bi njegovi učenci, njegovi verniki bili vsi jedini, vsi složni. In to je ravno krasota in veličina katoliške cerkve, ono jedinstvo papeža, škofov, duhovnikov, vernega ljudstva. To je krasota, to je mogočnost, velikanstvenost katoliške cerkve. Ali ta edinost, naše najboljšo orožje za Boga, najboljšo orožje zoper vse one, ki hočejo proti Bogu biti, oh to edinost hočejo, da se pokonča in pa zruši tudi v naši mili slovenski domovini, posebno v naši ljubljanski škofiji! (Žalibog!) Krščanski možje, odkod oni napadi na Vašega škofa od dneva do dneva? Da bi Vi, dragi moji, izgubili zaupanje do duhov-

nikov, do svojega škofa, in bi od nas odstopili! (Nikdar! Dolgotrajno ponavljanje.) Ako bi izgubili zaupanje, ako bi se odvrnili od škofov, kam potem dragi moji? Kdo bode Vaš vodnik, Vaš učitelj, tolažnik v sreči in nesreči, kdo bode z Vami stal od rojstva pa do smrti? — Ako pa mi duhovniki trpimo, radi trpimo zaradi Kristusa, ki je tudi za nas trpel in sramotno smrt na križu za nas storil. Mi trpimo za grehe svojih prednikov, za svoje grehe, radi trpimo in hvalimo Boga, da je poslal na nas ta vihar, da nas očisti, da bomo še bolj utrjeni, čisti živeli za Boga, za Jezusa, za mili slovenski narod! (Navdušeni živijo klici.)

Tretja nevarnost obstoji v tem, — in ta je največja nevarnost — da se hoče resnici in zmoti dati iste pravice. To je največje zlo! Ker so države (glasile enake pravice za razna veroizpovedanja, pravijo: Vsako prepričanje bodi nam sveto, vsako mnenje moramo spoštovati. Pa če mi branimo proti napadom svoje pravice, resnico, pa pravijo in kličejo: Ali je to krščanska ljubezen? Mi imamo krščansko ljubezen do vsakega človeka, tudi do drugovercev, tudi do sovražnikov, toda mi ne smemo odobravati njihovih zmot! (Burno odobravanje.) Kdo pravi, vsako mnenje moramo spoštovati?! O ne! Samo resnico bodem spoštoval, bodem ljubil, zmoto bodem preganjal, bodem sovražil, jo bodem pobil — do zadnjega diha svojega življenja! (Ves čas navdušeno pritrdjevanje in živio klici.)

Ker priznavajo pravice zmoti in pa resnici, — je to jedna najglavnejših nevarnosti in pa največjih zmot današnjega veka. Poglejmo samo, kaj se vse zagovarja v naših časopisih! Ali se ne taji peta zapoved božja, šesta zapoved božja, sedma zapoved božja?

Vse, kar Bog prepoveduje v svojih zapovedih od prvega do zadnjega, vse to, ljubi moji, hvalijo, priporočajo, zagovarjajo naši časopisi, in zaradi tega pravijo: Vsako mnenje se mora spoštovati, slobodno je govoriti, slobodno je pisati! Slobodno — ako je to po volji božji, slobodno — ako se ujema z voljo božjo, Gospoda nebes in zemlje. Slobodno je govoriti, slobodno pisati, to je res, a le v okviru zapovedi božjih! (Tako je!) Slobodno naj bode zapeljevati narod v zmoto? Slobodna mora biti edino le pravica, resnica. To bodemo spoštovali, tej se bodemo klanjali! Mi pripoznamo nad seboj Gospoda kot svojega kralja, pripoznamo nad seboj kraljestvo božje, Gospoda Boga, gospodarja vsega, karkoli imamo. Razum svoj in srca svoja popolnoma Njemu uklanjamo, popolnoma se Njemu prepustimo v življenju zasebnem, v življenju javnem, v občinah, deželah in državah! Ali protiviti se moramo, kar tem idejam nasprotuje, to moramo preganяти! Dogodi se, da se verniki kar neravnost hujkajo proti naredbam svojih cerkvenih poglavar-

jev, in oni, ki hočejo, da se vsako mnenje spoštuje, vse naravnost hvalijo, da je le proti sv. cerkvi. Samo ako škof kaj prosi, tedaj govori: Nikar ne storite! A jaz, škof, sem se posvetil gospodu Jezusu Kristusu, in predno kaj želim, premišlujem pred sv. R. T. in prosim gospoda Boga za svet in še-le potem Vam povem svoj sklep. Oni pa hvalijo in poveljujejo one, ki greše proti četrti božji zapovedi, s slabimi vzgledi pohujšujejo druge. Tudi to je velika nevarnost! Kdo se pa hvali? Hvali se, kdor molči, kdor ne dela, kdor roke križem drži, hvali se, kdor pusti, da se zmota širi, da se slabi časopisi širijo, ta se hvali, ta je njihov. Ta pa je največji sovražnik resnice božje, Jezusa Kristusa in svete katoliške cerkve.

Nazaj k gospodu Jezusu Kristusu! Resolucije današnjega sijajnega katol. shoda, katere boste dobili v roke, pravijo ravno tako »nazaj k Bogu« in so izraz tega »nazaj«. Ne dajte se zaslepiti od načina vojskovanja, od te taktike sovražnikov, ne dajte se zaslepiti. Drugi slov. katol. shod, sem prepričan, da bode imel najboljšo vspehe, najlepše, najkрасnejše vspehe. Te resolucije, te so pripravljali vrli naši možje, in so jih dobro prevdarili in so pripravljali jih s pro- učenjem in v soglasju z okrožnicami našega svetega očeta Leona XIII. To je temelj, na katerem so se sestavile te resolucije, temelj določen od namestnika božjega, Leona XIII. Že one same so izraz pokorščine do Kristusovega namestnika, do samega Kristusa, Boga živega, našega Zveličarja, našega Gospoda.

Dragi moji verni Slovenci! Mnogo se pri nas moli, mnogo se pri nas pokore dela! Kako se moli pred sv. Rešnjim Telesom, kako se časti Jezusa Kristusa, koliko se moli! Kako veselje za moje srce! Kako so se moje grenkosti spremenile v veselje, ko sem slišal, s kako vnemo, s kako gorečnostjo, s kakim navdušenjem ste letos častili Srce Jezusovo, koliko je bilo spovedi, koliko lepih kresov je bilo po naših domačih slovenskih hribih, ki so pričali o onem ognju, o oni ljubezni, ki plamti v srcih vernih slovenskih katoličanov. Koliko se je ustanovilo Marijanskih kongregacij! Koliko je bilo misijonov! Koliko solz, koliko kesanja, koliko pokore! Kolikokrat ste prejeli sv. obhajilo! Kolikokrat ste se pogovarjali z Gospodom Bogom! Ali ne bode to omečilo njegovega Srca? Ali nam ne bode dal svoje milosti, da bomo še bolj spoznali, kaj je potreba, da pridemo do časne in večne sreče? To nam je jamstvo, da bode drugi slovenski katoliški shod rodil najboljših sadov po vseh krajih prelube slovenske domovine!

Čuli ste že včeraj, pa tudi danes, da so aveti oče papež Leon XIII. dovolili sveti blagoslov, sklenjen s popolnim odpustkom za vse udeležence. Ko je bil letos god svetega očeta, pa sem premišljeval, kaj naj bi pisal svetemu očetu veselega, da razveselim

njihovo srce, ki hrani toliko grenkosti, sramotjenja in težav. Gotovo jih razveselim, sem si mislil, ako povem, kako delamo za drugi slovenski katoliški shod duhovniki in škofje skupaj na zmagovalno vojsko zoper sovražnika svete cerkve. Sveti oče so v svoji dobroti odgovorili in blagoslovili naše delo, in so se veselili v globoči svojega srca, da mi to delamo. In dali so svoj blagoslov. To je blagoslov namestnika Kristusovega! Blagoslov svetega očeta nam zajamči krasen vspeh vsem resolucijam, vsemu našemu trudu, vsem našim prizadevam! (Dolgotrajno pritrdjevanje.)

Dragi moji! Mi se moramo vojskovati, brez vojske, brez prizadevanja, brez truda ni vspeha! Poglejmo Kristusa! Kako je on premagal svet in zmoto? Ali ne s trpljenjem, s smrtjo na križu? S tem je premagal svet, s tem dal nam upanje, da bomo mogli srečno umreti. Tudi mi pojdemo na goro Kalvarijo. Kakor je on zmagal na Kalvariji, tako bomo mi zmagali! Da se uresničijo one besede, katere so zapisane na onem križu: Kristus zmaguje, Kristus kraljuje, Kristus zapoveduje!

(Velikansko navdušenje. Dolgotrajni živio-klici, gromovite ovacije.)

Politični razgled.

Kaka bode nova zbornica? Bivši predsednik državnega zbora dr. pl. Fuchs je te dni na nekem shodu dejal, da bodo v novi zbornici še slabše razmere, nego so bile v ravnokar razpuščenem parlamentu. Poslovni red, ki je bil narejen za dostojne ljudi, sedaj več ne zadošča. Dr. pl. Fuchs ima vsekakor prav, zato bode nova zbornica skoro gotovo razpuščena v par dneh, in sledila bode sprememba ustave. Drugi zopet trdi, da bode vlada predložila parlamentu rok, do katerega naj predloge sprejme ali ovrže. Ako se ne bode zgodilo niti prvo niti drugo v določenem roku, tedaj bo vlada smatrala predloge vsprejete. Istotako bo z državnim proračunom. Ta načrt je imel že grof Badeni.

Predsednik Krüger se je v posebnem pismu zahvalil papežu za sočutje, ki ga je kazal napram Burom in ga prosil molitve za odvrnitev sedanje nesreče. — Do 15. septembra so izgubili Angleži v južni Afriki 40.000 mož. Botha je razrušil več topov in se umaknil v gorovje. Stejn in Botha imata še 12.000 mož, ki se hočejo bojevati do zadnjega. Predsednik Krüger ima pri sebi neke papirje, ki v čudni luči osvetlujejo značaj angleškega ministra Chamberlaina. Zato se Angleži hočejo na vsak način po- lastiti Krügerja. Angleški parnik — »Suffk« se je potopil z 900 konji. Bure, ki so ubegli na portugalsko ozemlje, ko je angleški general Pole Carew zasedel Komatiport, so zajeli portugalski vojaki.

• Listek. •

Spovednik — mučenik.

(Priobčil P. P.)

IV.

Truplo umorjenega so prenesli v vas. V zgornjih prostorih neke gostilne so je položili na mrtvaški oder. Ljudje so kar trumoma vreli in hodili gledat. Govorili so to in ono in ni se jih manjkalo, ki so kar očito trdili, da morivec ni nihče drug kot župnik.

Trd dan je bil za župnika tudi tedaj, ko je bilo treba pokopati staro Magdaleno. Ljudi je prišlo k pogrebu čez navado mnogo — večina zato, da so mogli videti župnika v obraz. Tudi Ivan je prišel k matrinemu pogrebu. In ljudje, ki so ga videli, so ga hvalili med seboj češ: saj ni tak, kot smo mislili.

»Poglejte!« je rekel nekdo, »kdo bi bil mislil, da postane iz pohajča lahko dober človek, med tem ko učeni in spoštovani ljudje zaidejo takole...« — hotel je reči: »kot župnik.«

Poslej je izginil Ivan iz kraja in nihče ni čul in vedel o njem. Nekateri so mislili, da jo je popihal v Ameriko, drugi so pa trdili, da je doma, pa da se drži skrit kje v kakem kraju in pošteno živi.

Župniku pa so potekali dnevi trpko in žalostno. Sicer je bil izročil vso zadevo v božje roke in z mirnim očesom je zrl v prihodnost — toda tistega srčnega veselja in dobre volje, ki ju je imel sicer vedno, tiste ni bilo. In kako naj bi tudi bil vesel? Njegovi župljani so se ga bali in ga sumničili. Vsak dan je moral do sodnije in ker se je vedno in vztrajno branil izdati morivca, je letel sum nanj bolj in bolj. Najhujše mu je bilo to, da kot duhovni pastir ni mogel več tako uspešno delovati med svojimi ovčicami, kakor dozdej. Nihče ni prišel k spovedi; med sv. mašo je bila cerkev skoro prazna in ko se je začela pridiga, odbežali so še ti iz cerkve. Od moža, ki je bil na sumu, da je morivec, se ni hotel pustiti nihče podučevati in svariti. Celo otroci niso marali v cerkev!

Tako težko izkušani duhovnik se je obrnil v goreči molitvi do Boga, naj ga reši iz tolike stiske, če je volja Njegova. Rajše bi bil šel v smrt pod sekuro, kot da bi živel v takih mukah.

In prišlo je, kakor si je želel, — prišlo skoro do zadnje besede tako.

Sodnija ni mogla več odlašati. Dokazov, ki so pričali proti župniku, se je bilo nabralo več kot dosti.

In tako je prišlo do tega, da se je pripeljala neki dan pod večer kočija v vas, ki naj bi odpeljala žup-

nika v ječo. Ljudje so videli, da je sedel v kočiji orožnik, zato so prihiteli takoj pred župnišče, da bi pasli svojo radovednost.

Ko obstane kočija pred župniščem, pogleda župnik skozi okno. Vidi, kako je stopil orožnik ven in kako gre naravnost po stopnicah proti njegovi sobi...

Ne dolgo — in župnik pride v spremstvu orožnika iz župnišča. Sedeta v voz in oddrta proti mestu.

Ljudje so menili zapaziti na obrazu župnikovem neko nenavadno bledobo.

Ta dan in potem ves teden se skoro ni govorilo drugega po vasi, kot o zaporu župnikovem. V nedeljo pa je prišel že drug duhovnik na njegovo mesto.

Dolgo se ni nič slišalo o obravnavah pri sodniji. Vso stvar so hoteli sodniki zakriti, da bi se kolikor mogoče malo govorilo o tem. A če se ni govorilo o tem, dal je povoda za govorico nekdo drugi — : Ivan.

Naenkrat je bila počila vest o njem, da so ga prijeli na meji, zvezali ga in odpeljali v zapor. Nihče ni vedel zakaj in tudi to se ni vedelo, kje je zaprt. A da je nekje in sicer ne daleč — to se je trdilo splošno.

Vsakdo je radoveden pričakoval, kaj da bo prinesla prihodnost — —.

V.

Šest mesecev pozneje, v začetku januarja, so se pričele v mestu porotne obravnave. Prvi dan je imel priti na vrsto župnik.

Že dolgo predno so se začela zaslišavanja, se je bila zbrala velika množica ljudstva, da bi slišala zanimivo obravnavo »župnika morivca«. Celo iz imenitnejših stanov so prišli poslušati: gospodje in gospe.

»Že gre! glejte, že gre!« so si šepetali čakajoč v dvorani, ko so pripeljali župnika zvezanega. Bled je bil v obraz. Porotniki so sedli za mize. V sobi za priče so sedeli drvarji, ki so bili našli truplo umorjenega, vaški župan, župnikovi sorodniki in pa cerkovnik. Na mizi pred porotniki pa so ležala razca obtežilna znamenja: drevesna veja, s katero je bil nesrečnež ubit, karta in denarni pas umorjenega, brevir in talar župnikov.

Obravnava se je začela. Priče so se zaslišale posamezno. Nihče ni mogel pričati, da je župnika videl pri umoru; vendar vse, kar so izpovedale priče, vse je pričalo zoper župnika. In poleg tega je priznal zatoženec sam, da je v tisti noči, ko se je izvršil umor, bil zunaj na obhajilu in da je hodil od obhajila sam domov. Trdil je celo, da je bil zraven prav tedaj, ko je morivca izvrševal svoje dejanje in da morivca dobro pozna... Sodnik je pozval župnika, naj pove ime morivčeve; a župnik je ostal pri svojem: da ga

ne pove, študi bi imeli zato njega obsoditi na smrt. Sodniki in poslušavci so sicer strmeli ob teh besedah, vendar jih je prav ta župnikova izjava potrdila še bolj v tem, da ni morivec nihče drugi, nego župnik in da zato noče imenovati imena. V tem smislu je govoril tudi pravnik, ki je navajal dokaze zoper župnika. Nasprotni je pa zagovornik župnikov povdarjal duhovnikovo dosedanje vzgledno življenje in pa dobra izpričevala, ki so mu jih dajali škof njegov in drugi odlični duhovni tovariši. Predsednik je naročil nato porotnikom, naj vse dobro premislijo in potem izrekó svojo sodbo. Izrekli so jo in proglasili župnika krivim — Obglaviti so ga imeli na javnem trgu...

Za nekaj časa postane tiho po dvorani. Župnik molči in poslušavci so iznenadeni. Slovesen tenotek!

Kar se začuje zunaj nekaj ropot. Nek človek hoče po vsej sili v dvorano, nekdo drug pa mu brani uho. Naenkrat se ulomijo duri in mož v kaznjenski obleki, star krog dvajset let, pridrvi v dvorano. Na rokah ima še uklepe, lase vse zmršene. Za petami mu sledita dva orožnika, ki ga skušata prijeti in ga posili odpeljati nazaj v zapor.

»Gospod predsednik!« kriči begun, »branite me pred tema človekoma! Jaz moram govoriti! Kar bom izpovedal, je velikega pomena za vaše sodišče. Zdaj v tem trenutku me morate poslušati; pozneje bo prepozno!«

»Kaj hočete tu?« praša predsednik.

»Tega moža tukaj izpustite! On ni morivec! Jaz sem morivec! Jaz sem umoril Etvikerja.«

Vsi ostrmé: — župnik pa stoji mirno; le za hip mu zažari obraz, ko zagleda Ivana pred seboj, potem mu zopet stopi bledica na lice.

Cerkovnik, ki je stal med pričami, samega veselja ne vé, kaj bi počel. Pozabi ra vse, skoči pokoncu in v pričo vseh objame Ivana rekoč: »Ivan, moj Ivan! Ti si zopet pošten človek, ti si rešil mojega gospoda župnika! Bog ti bode povrnil!«

V Ivanovem očesu so zablestele solze...

»Povej ves dogodek!« ukaže predsednik Ivanu. In začne pripovedovati:

»— En dan pred ono nesrečno nočjo, ko sem zvršil svoje dejanje, pride umorjeni Etviker po gozdu in me sreča. Praša me po gospodu župniku in pové, da kupuje po teh krajih sadje in da misli obiskati župnika še ta dan. Računal sem na to, da mora imeti pri sebi mnogo denarja, ia zato sklenem takoj, da ga oropam. Toda tedaj ni bil čas za to. Zato ga pustim v vas in mu pri odhodu priporočim, da lahko prenoči pri bogatem kmetu, ki ima gostilno izven vasi. S tem kmetom sem bil jaz v zvezi in dogovorjen za vsa hudodelstva. Tujec pride zvečer res na gostilno, ker župnika ni bil dobil doma. Prenočil je v samotni sobi pri tleh. Z gostilničarjem zapreva vsa

vrata, ki so peljala v hišo in ven. Opolnoči se splazim po prstih v sobo hoteč ga umoriti. Toda tujec niti spat ni bil šel; menda je že naprej kaj slutil. Uide mi pod roko in zbeži skozi okno. Zunaj je medtem nastala nevihta. Dež je lil curkoma in bliskalo se je. Kadar se je zabliisknilo, sem videl tujca, kako je bežal proti gozdu. Jaz za njim. Beživa in se podiva vedno dalje v goro in gozd. Hoče se mi skriti v goščo — a v tistem hipu se je zopet zabliisknilo. Zapazim ga in z drevesno vejo, ki sem jo imel v roki — udarim ga parkrat po glavi in obležal je pred menoj brez zavesti. Toda ravno, ko začnem iskati pri njem denarja — se pojavi pred menoj župnik. Zapreti mi, da me naznasi sodnji, če sam ne grem in se ne izročim pravici. Tedaj sklenem umoriti še župnika — a vest me je preplašila in premislil sem. Toda nedolgo potem se jamem sramovati svoje boječnosti. Odločim se, da župnika umorim na njegovem domu. A ko pridem v njegovo sobo in vidim duhovnika kleččega v molitvi, me zopet obide groza in znova zbežim. Drugo jutro pa pridem na vse zgodaj v cerkev in se izpovem — iz peklenskega namena. Vedel sem, da ne izdá tega, kar sem mu zaupal kot izpovedniku; govoriti ne bo niti smel biti hotel. Tako je tudi bilo. — Ko sem pa zvedel, kaj se godi z župnikom, mi vest ni dala miru tako dolgo, dokler nisem prišel se vam predstaviti kot pravi morivec Etvikerjev. Tu me imate; prosim, kaznujte mene, župnika pa izpustite!«

Vtis te izpovedbe na poslušavce se ne dá opisati. Vse je strmelo in gledalo, kaj bo iz tega.

»Gospod župnik!« izpregovori predsednik, »obravnavaj se mora pričeti iznova in sicer proti pravemu hudodelcu, ki je, kakor ste slišali, ta človek tukaj. Vi bi morali med tem časom pravzaprav ostati še v ječi. Toda na svojo odgovornost vas izpustim, ker vam zaupam in vas povabim, da se udeležite prihodnje obravnave, ki bo čez dva dni.«

S tem je bila seja končana. —

V dvorani je zašumelo samega veselja in vzklikov. Izmed vseh pa se je prvi preril k župniku cerkovnik in mu padel okrog vrata...

In ko je sedel župnik zunaj na voz, spremljevala ga je množica z živijo-vskliki in z nepopisnim veseljem daleč ven iz mesta. Nobeno oko ni ostalo suho pri tem prizoru. Kmetje iz župnikove fare, ki so medtem zvedeli za ves dogodek, so hiteli naproti svojemu duhovnemu pastirju, prosili ga odpuščanja in blagoslova in ga spremili z vso slovesnostjo v cerkev. Tja je bila župnikova prva pot in tam je iz hvaležnosti za rešitev vpričo zbranega ljudstva zapel pred velikim altarjem: Te Deum laudamus!

* * *

Dva dni pozneje pa so se zbrali porotniki k drugi seji, kjer so obravnavali o hudodelstvu Ivanovem. Niso se posvetovali dolgo. Ista kazen, ki so je bili prisodili župniku po krivem, je zadela Ivana. »Na mestnem trgu se ima obglaviti in dovoli se mu, da ga spremlja na zadnjem potu župnik nj gov.« Tako je tudi bilo. Ivan se je skesano izpovedal in spokorjen izdihnil svojo dušo pod sekiro.

Anton Martin Slomšek, knez in škof lavantinski.

(Ob stoletnici njegovega rojstva)

(Iz „Pomladnih glasov“. — Spisal A. Skubic.)

(Dalje.)

7. Materina smrt.

V zvoniku župne cerkve na Ponikvi so zapeli zvonovi. Bilo je ravno tisti dan po novem letu, torej 2. prosinca leta 1816. Snežna odeja je pokrivala vso ponikovsko župnijo, in ubrani glasovi ponikovskih zvonov so hiteli nad to odejo daleč tja v daljavo. Takoj so ljudje uganili, da se je nekdo preselil s tega sveta v večnost. »Bog mu daj večno luč, kdor je izdihnil«, je zaželel ta in oni. Ženice pa so jele ugibati; ta je, oni je, in so naštele vse za smrt zrele; vsaka je hotela, da bi njena obveljala, pa ni nobene. In hitele so povpraševati cerkvenika, ki je venomer vlekel zvonove.

»Na Slomu imajo mrliča, na Slomu«, ponavlja žalostno cerkvenik, »mlada Slomškova je umrla!«

Kar sapa je zaprla ženicam ta novica, saj je bila tako nenadna.

»Ubogi mož,« vzdihne prva.

»Ubogi otroci,« pristavi druga.

»Kaj ti, ki so doma! Oni, oni, ki je v šoli tam v Celju, oni je revež! Bog se usmili fanta!« jadikuje tretja.

Vsak se je zavzel nad tako naglo smrtjo Slomškeve, ker ni bilo ničesar čuti o njeni bolezni. Sočutje je bilo občno, ker vsi so jo radi imeli.

Mlademu Slomšku je dobro šlo v šoli in vesel je bil, da se je mogel toliko lepega učiti; saj njegovo ukaželjno srce ni zlepa mirovalo. Toda polg veseljja je moral poskusiti tudi bridkost. Še šest najstega leta ni izpolnil in še-le drugo leto je bil v Celju, kar nenadoma dobi oni dan žalostno poročilo, da je — — mati umrla! Vselej se je vzradostil in komaj je čakal takih dni, ki bi mu bili prinesli poročilo od doma; saj je tako rad kaj zvedel od svoje matere ali pa od svojih bratcev. Sedaj pa v hipu taka izpremembra!

Kako je zadela Slomškovo rahločutno srce ta prebridka novica, ve le oni, ki je že sam kaj ena-

kega izkusil. Misli pa si tudi lahko vsak, ki vé, kaj je otroku mati; zlasti pa oni, ki vé, kaj je bila Slomšku njegova blaga mati. Tem bolj občutno zadene nesreča, čim bolj nepričakovano pride. In tako je bilo pri Slomšku. Niti vedel ni, da je mati bolna, in že dobi poročilo, da je — mrtva. Neizprosna smrt jo je pokosila, staro šestintrideset let. Hud in trd udarec za Slomška, kaj ne? Toda kar Bog stori, vse prav stori.

Hudi časi so nastopili za mladega dijaka. Takoj naslednje leto in še več let potem je strahovita lakota mučila ljudi. Slomškov oče že prej ni bil nič kaj vnet zato, da bi se Anton šolal; sedaj je pa še vdovec postal, in pet nedoraslih otrok mu je bilo treba oskrbovati, ki so bil slabi delavci, a dobri jedci — v lačnem času. Veliko posestvo na Slomu je bilo brez gospodinje. Anton pa je bil najstarejši sin in najsposobnejši, da očetu pomaga pri delu. Vse to je nagibalo očeta, da je poklical sina domov, in potrtemu Antonu je napravljalo to mnogo duhomornih skrbi.

A tudi na to je mislila rajna mati, predno je zapustila ta svet; saj je tako pristrčno ljubila svojega Toneta. Malo časa pred svojo smrtjo je še mislila nanj in zato je poklicala za vse dobro vnetega kapelana Pražnikarja k sebi. Z vso skrbnostjo materinega srca je poprosila gospoda, naj bi on nekoliko skrbel mesto nje za njenega sina, da bi potem lažje umrla. Dobri gospod ji je blagohotno obljubil in ostal je tudi mož beseda. Slomšek ni zapustil šole!

Na Slom je prišla druga gospodinja, a matere ni nadomestila, pa je tudi ni mogla. Slomšku je odslej prihajala vedno pičlejša podpora od doma. Toda česar mu je primanjkovalo od doma, je dodeljal dobri duhovnik. In ko je prišel v svoj rodni kraj na počitnice, je vedno prebival pri gospodu, katerega je vse svoje žive dni imeroval »svojega največjega dobrotnika na zemlji.«

Pogosto je naš Slomšek mislil v teh dnevih bridkosti na lepe prejšnje čase. Dobro je izkusil, da se v nesreči učimo, kaj je sreča. Bridko je občutil v svojem srcu, da je z materjo izgubil vse, kar ga je tako močno vezalo na lepi Slom.

V tej svoji žalosti pa je modri Slomšek iskal pomoči tam, kjer je vedel, da jo gotovo dobi: iskal je pomoči v molitvi.

Dostikrat so pripovedovali njegovi sošolci, kako so ga videli klečati sredi cerkve na tleh, ko je s sklenjenimi rokami pobožno molil. Tudi na počitnicah je bil najrajši sam. Navadno se je hodil sprehajati na grič sv. Ožbalta, kjer je nekdanj rajske-zadovoljen pasel svoje sivke. Tedaj je navadno stopil k cerkveniku in ga poprosil za cerkveni ključ. Zbrano je potem opravil v prijazni cerkvi svojo molitev,

često pa je tudi stopil na tle in poskušal, kako bo nekdanj kot duhovnik pridigal. Do dobrega je bil že namreč sklenil, da hoče postati duhovnik. In želja se mu je izpolnila.

8. Duhovnik.

Kakor popotnik, ki že dolgo meri trudne stopinje, željno pričakuje, kdaj bo prišel na kraj svojega potovanja, tako je tudi naš Slomšek zadnja leta zaželel, da bi že kmalu dokončal šolo in stopil v stan, v katerega ga je gnalo hrepeneče srce. In končal je šolo ter tako prišel na svoj cilj.

Enaindvajset let je imel takrat. Še isto leto je stopil v Celovcu v duhovsko semenišče, kamor so že davno bile namenjene vse njegove želje. Ravno tega leta pa je zopet nemila smrt pobrala enega izmed dragih njegovih svojcev, — njegov oče je zapustil svet, in Slomšek je popolnoma osirotel.

Sedaj se je vsega posvetil bogoslovnim vedam. Svoje tovariše je na prošnjo svojih predstojnikov poučeval v slovenščini in tako je postal prvi učitelj slovenskega jezika v Celovcu. Že takrat so si bogoslovci često pošepetavali, da bo Slomškovo glavo še dičila mitra ali škofovska kapa. Bili so dobri preroki!

V znanosti dobro poučen, v pobožnosti pa prvi med svojimi tovariši, je bil leta 1824. posvečen v mašnika. Tako so se mu želje izpolnile. Vse svoje življenje je posvetil cerkvi in službi Gospodovi. Ginjeno-veselo je daroval prvo sv. mašo pri svojem dobrotniku Praznikarju, ki je v tem postal župnik; kajti doma je ni mogel, ker je že več let pokrivala zelena ruša grob njegovih starišev, in Slom je prišel v druge roke.

Kmalu na to so ga njegovi predstojniki poslali kot kapelana na deželo. Njegova pobožnost, obenem pa njegova nedolžna veselost, ga je delala tako priključnega, da so ga vsi čislali in ljubili. Zlasti radi so poslušali njegove prekrasne pridige, in od ust do ust je šlo, da »tako govorijo, kakor bi rožice sadili.«

Pri svojih stanovskih opravilih je bil natančen, v družbi svojih prijateljev mladeniško vesel. V takih družbah je često pripovedoval vesele nedolžne šale, katerim so se morali vsi smejeti, ali pa je bral kako novo pesmico, ki jo je zadnji čas zložil. Slomšek je sestavil mnogo pesmic, izmed katerih je gotovo tudi tebi, dragi čitatelj, več znanih, morda to ali ono tudi včasih poješ, kakor na primer tole: »Glejte, že solnce zahaja«, ali pa tisto: »En hribček bom kupil, bom trte sadil«. Prav gotovo znaš tudi: »Preljubo veselje, o kje si doma?« ali pa: »V nebesih sem doma.« Pa še mnogo drugih je, katerih ti ne morem vseh naštet, ker bi nastala predolga vrsta.

Te Slomškove pesmi so se ljudem tako priljubile, da jih je vse pelo, odrasli in mladi, ženjice na polju in kosci na travnikih, matere pri zibelih in pastirji za grmiči na paši, pa tudi otroci v šoli. Kar čakali so, kdaj pride zopet kaka nova Slomškova pesem.

Pa ne samo pesmi, ampak tudi velikih knjig je Slomšek mnogo spisal. Zlasti se je ljudem omilila knjiga: »Blaže in Nežica v nedeljski šoli«, ki so jo imeli skoro v vsaki družini. S tem je vpeljal nedeljske šole, ki so bile neprecenljive koristi za preprosto ljudstvo.

Blagonosno delovanje mladega kapelana ni moglo ostati skrito. Tudi predstojniki so kmalu spoznali, da treba njegove čile moči porabiti tako, da bi prinašale sadu celi škofiji. Zato so ga poklicali v Celovec, da bi v semenišču vzgajal mladeniče za duhovski stan. Za to gotovo niso mogli dobiti boljšega, nego je bil Slomšek. Z vso vnemo in ljubeznijo se je oklenil te nove službe in je z ljubeznivo pa tudi resno besedo vodil svoje gojence do njihovega namena skozi devet let. Marsikaj prijetnega, pa tudi dosti neprijetnega je doživel v tem času.

Vedno se je ravnal po svojem geslu: »Malo govoriti, — mnogo delati, — vse pretrpeti!«

Slovenski novičar.

Kranjsko.

† Kanonik dr. Frančišek Lampe. Neizmerna izguba je zopet zadela naš narod. Eden najboljših njegovih sinov, kanonik dr. Frančišek Lampe, je dne 24. septembra izdihnil svojo dušo. — Praznina je velika, katero je njegova smrt povzročila; naravnost lahko rečemo, da je nenadomestljiv. Posvoda, kjer je bilo treba delati, je bil pokojnik prvi na mestu; na polju znanstva in lepih umetnosti, v vinogradu duhovnega pastirstva, na vrtu delavne krščanske ljubezni, vseposvoda je bil pokojni med prvimi. Za njim žaluje družba sv. Mohorja, za katero je spisal poleg mnogih manjših sostavkov dva snopiča »Jeruzalemskega romarja« in sedem zvezkov »Zgodbe sv. pisma«. Ravno to zadnje izborno delo je družbi sv. Mohorja privabilo mnogo novih udov, ki z največjim zanimanjem in gotovo tudi z največjo koristjo prebirajo krasno pisane »Zgodbe«. Z isto vnemo je skrbel od l. 1888. za svoj leposlovni list »Dom in svet«. Napisal je, kakor znano, »Uvod v modroslovje« in »Dušeslovje« ter oral ledino na tem polju slovenskega slovstva. Urejeval je »Drobtinice« in sploh spisal brez števila korenitih člankov v razne liste. Pokojnik je živel za delo in med delom zatisnil na veke oči. Delavnost kanonika dr. Lampeta bo pač ostala nedosegljiv zgled. Skoraj neumljivo je, kje je dobil časa za vse svoje

posle: pisateljstvo, urejevanje »Dom in svet«, predavanja v bogoslovnih vedah, vodstvo Marijanišča, sodelovanje pri raznih društvih itd. Delal je dan na dan od 4. zjutraj do 10. zvečer. Hrane si je privoščil silno malo. Oddiha pri delu ni poznal. Včasih je rekel: »Jaz počivam tako, da od časa do časa menjavam delo. Razlika v delu je moj počitek.« Porabil je vsako minuto. Zelo mu je bilo hudo, ako so ga v družbi kdaj pridržali dalje, kakor se je njemu zdelo neobhodno potrebno. Dasi se je pokojniku silno škoda zdelo časa, je bil vendar zelo prijazen do vsakogar, ki ga je obiskal. Posebno ljubezniv je bil do otrok; zato so ga pa tudi marijaniški gojenci ljubili, zato so se bali zanj, ko je ležal na smrtni postelji, in zato so bridko jokali, ko jih je zapustil. Marsikomu se je milo storilo, ko jih je zapustil; marsikomu se je milo storilo, ko je gledal ob mrtvaškem odru pokojnikovem njegove gojenčke, ki so glasno jokaje molili zanj. Tu se je videlo, da je pokojnika in njegove gojence res spajala vez ljubezni. In zato so ubogi gojenci pri njegovem mrtvaškem odru žalovali, kakor bi jim bil umrl pravi oče. Življenje kanonika dr. Lampeta se zdi kakor le neprestan

delavnik, poln trudov in naporov, pa vse le za blagor bližnjega, za lastni blagor ali dobiček nič. Rajnik je živel, kakor bi ne imel pravice do veselja in počitka. Zato naj sedaj uživa neskaljeno veselje, katerega je tako malo našel v življenju! Naj sedaj uživa večni počitek, ker na zemlji počitka ni hotel poznati.

Umrli je č. gr. Fr. Zakrajšek, župnik v Dragi. Roj. je bil l. 1863. na Blokah, v duhovnika posvečen l. 1886. Bil je jako blaga duša. Bog mu daj večni mir!

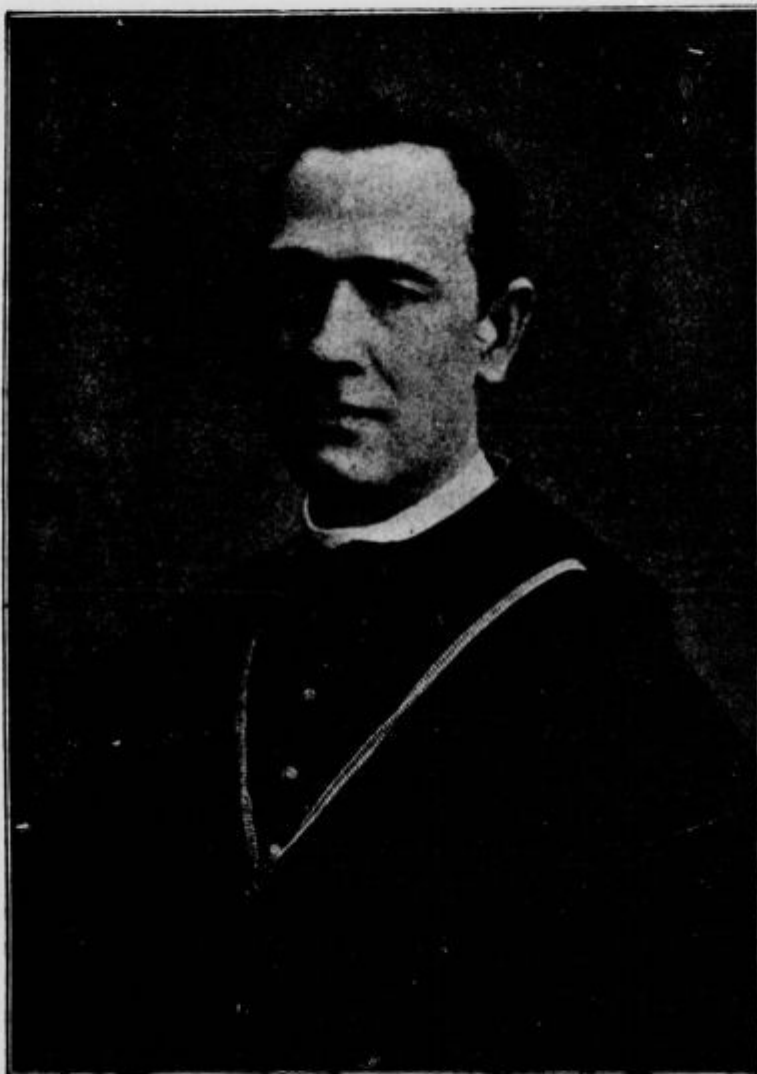
Umrli je 15. pr. m. po kratki bolezni ekspozit v Harijah pri Lirski Bistrici. č. g. Lovro Tič, star še le 29 let. Pokojnik je bil blag in jako priljubljen, vzgleden duhovnik, značajan mož, ljubezniv prijatelj, izvrsten pevec in izurjen organist. Žalost je splošna v Harijah in po trnovski župniji. Bodi nepozabni Lovro priporočen vsem prijateljem in znancem v blagi spomin in molitev. N. v. m. p.!

Umrli je v Gameljnih pod Šmarno goro bogoslovec gospod Janez Juvan. Bil je zelo nadarjen, pa tudi priden, pobožen in blag mladenič. Po dovršeni osmi šoli (leta 1897) so ga poslali v Rim, da bi tam študiral modroslovje in bogoslovje. Letos meseca julija je končal modroslovne študije in dostal tudi doktorski izpit. Že iz mladega je bil rahlega zdravja, neumoralno duševno delo ga je še bolj oslabilo, napor zadnjega leta pa mu je zadal smrtno bolezen. Telesno potrjen se je vrnil meseca julija iz Rima. Upal je, da si še opomore, pa Bog je hotel drugače.

Državnozborske volitve na Kranjskem. Vodstvo katoliško-nar. stranke se je sestavilo kot centralni volilni odbor ter se bode stranka udeležila volilne borbe tudi v mestih in trgih. Tudi »Narodovci« se bodo

volilne borbe udeležili na vsej črti. Somišljeniki, pripravite se!

Kranjska gimnazija ima letos vseh osem razredov. Ker pa ima vseh prvih pet razredov vspešnice, šteje torej gimnazija trinajst razredov, kar je dokaz za njeno potrebo. V obeh prvih razredih je 108 učencev, v drugem 74, v tretjem 68, v četrtem 59, v petem 64, v šestem 48, v sedmem 47, v osmem 36, v vseh 504. Ker pa je v poslopju le za četrdeset

Njega eminenca kardinal dr. Jakob Missia.

razredov prostora, so porabili za u'ni sobi dve drugi dvorani, en razred pa je v mestni ljudski šoli.

Velika slovesnost na Brezjah. Na Brezjah bode dne 7. oktobra posvečenje nove cerkve. K slovesnosti prid- pet škofov in njegova eminenca kardinal Missia. Pričakuje se tudi tržaški škof.

Birma v cirknjski dekaniji se je vršila od 16. do 27. septembra. Birmancev je bilo v Cirknici 493, v Begunjah 152, pri Sv. Vidu 232, v Grahovem 167, v Starem trgu pri Ložu 720, na Babinem polju 192, na Blokah 371, pri sv. Trojici 133, na Studenem 111, na Uncu 45. Po en b l- nik je bil birman v Žerovnici, v Ložu in v Ravniku. Skupno je bilo torej birmovanih 2519 otrok.

Bohinjska železnica. Piše se nam: Veliko se je govorilo in pisalo o bohinjski železnici. Sedaj je stvar vendar prišla v tir. Dne 20. sept. je naznanjevalo gromenje topičev, da so pričeli s predorom skozi Črno prst. Prišlo pa je z inženjerjem le 20 delavcev. Ako se prične državni zbor in dovoli potrebn denar, potem pride do 500 delavcev.

Vinska letina na Vipavskem. Iz Ustja se nam piše: Trgatev se pri nas začne v sredo. Grozdje je lepo in zdravo in že do 50 let ni bilo tako zrelo. Ako grozdje srečno pobere, imeli bomo izvr-tno vino. Zato že sedaj opozarjamo domače krčmarje in vinotrčce, naj ne hodijo v Italijo po vino, ker doma dobé poštenega, pristnega blaga po primernih cenah. Postregli bomo vsakemu z dobro kapljo.

K Slomšekovi zvezi, društvu krščansko mislečega učiteljstva, je oglasilo svoj pristop že 80 učiteljev in učiteljic, 6 profesorjev, 20 katehetov ter več podpornih udov in ustanoviteljev. Odbor je se-

stavljen tako le: Predsednik Fran Jaklič, namestnik prof. A. Kržič; tajnik J. Novak, namestnica Pavla Krušič; blagajnik dr. J. Gruden, nam. Tončka Stupca; knjižničar Fr. Oswald, nam. J. Bajec, odborniki: J. Čenčič, Franjo Tomažič, R. Vižintin in M. Holzinger pl. Weidlich.

Ušel je v noči od 16. do 17. pr. m. iz rado- vliške ječe neki potepuh. Odtrgal je od železne postelje kos železa ter je z istim prekopal meter debel zid, potem pa se je po rjuhah spustil doli.

No, sedaj je mož že zopet na varnem v loških ječah. Govori se, da je njegovo pravo ime Franc Preželj in ne Miško Miločki, kakor trdi on, ter da je celó inorilec, ki je bil pred tremi leti pobegnil iz ječe na Štajerskem.

Očetovska lju-bezen. V nedeljo dné 24 pr. m. popoldne je mej postajama Žirovnica-Javornik pal z vlaka neki otrok. Oče, ki je zapazil nesrečo, ni dolgo pomišljal, ampak je skočil za svojim otrokom z vlaka. Otrok je nekoliko poškodovan, oče pa nič.

Na Brezjah pri Mariji Pomočnici še ni bilo take slavnosti, kakršna bode na rožnivenškonedeljo. Več kanonikov in škofov in še celó prevzvišeni nadškof, kardinal Jak. Missia, pri-

dejo tu sem, da posveté cerkev in tri oltarje. Na delopust rožnivenški nedelji bo na Brezjah veličastna razsvetljava. Gg. oo. franičškani so povabili odrasle moške, da bi to noč vrsteč se molili pri sv. mučeniskih ostankih, ki pridejo v nove oltarje in bodo čez noč shranjene v nalašč zato prirejenem šotoru. Drugo jutro bodo sv. maše od treh do sedmih. Ob osmih se začne posvečevanje, ki se sklene s sv. mašami škofov in kardinala. Slišimo, da bo slavnost povečalo

Knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič.

veliko družb in društev z zastavami. Da bi le vreme ne kalilo slovesnosti.

Novo sv. mašo bode pel v Mekinjski župni cerkvi č. g. novomašnik p. Albert Pirc iz frančiškanskega reda dne 7. oktobra (na roženvenško nedeljo).

Cesar v Gorici. V soboto, dne 29. pr. m., se je presvetli cesar podal v sredo svojih goriških podložnikov, v solnčno Gorico. Sprejem je bil na kolodvoru; peljal se je cesar viharo pozdravljen v mesto med gromenjem topov z grada in zvonjenjem vseh zvonov. Mesto je bilo vse v sijaju in zastavah, ljudstva se je kar trlo, navdušenje splošno. — V nedeljo, dne 30. septembra se je odpeljal v Šempeter, kjer je bil pri tih sv. maši, katero je daroval kardinal dr. Missia. Potem se je podal vladar v deželni muzej, kjer ga je vodil glavar dr. Pajer, pozneje pa dr. Gregorčič s proštom Jordanom. Ogledal si je cesar vojaško bolnico in se nato podal v svoje stanovanje, kjer se je vršil ob pol dveh drugi dvorni obed. — Zvečer se je cesar povrnil nazaj proti Dunaju. Na povratku iz Gorice se je okoli 8. ure peljal skozi Ljubljano, kjer je dvorni vlak postal 5 minut. Na kolodvoru so se zbrali razni dostojanstveniki. Cesar se je bil že ulgel k počitku. Ministerski predsednik se je razgovarjal z dež. predsednikom. — Ob Bleiweisovi cesti in Dunajski cesti, kakor tudi pred kolodvorom je bilo zbrano mnogo občinstva, ki je vlak pozdravljalo z »Živio« klici. Nekateri ljudje so čakali na vlak po pet ur.

V Mošnjah bodo v nedeljo 7. oktobra naš Presvetli blago-lovili prav dragoceno zastavo, katero krasita vezeni podobi Marije pomočnice in najvetejših »rc. Na eni strani je napis: »Marija, pomagaj svojim hčeram.« Druga stran nosi besedilo: »Najvrednejšima srcema so posvečena naša srca. Marijine hčere mošenj-ke v svetem letu 1900.« Zastava stane 800 kron. Dragoceni trak, ki ga je botra poklonila družbi, nosi zlato besedilo: »Vse po Mariji!« »Vse za Marijo!« Blagoslov se začne že ob šestih zjutraj. Krog osme ure se bodo zbrale mošenjske družbenice pri podvinskem znamenju in pojdejo v procesiji za novo zastavo pevajoč na Brezje. Tuje družbe se jim tu pridružijo, če se ne bodo mogle že prej udeležiti blagoslova, ali če ne pridejo šele kasneje z vlakom. Upamo pa, da bo ta dan veliko zastav na Brezjah in veliko zvestih otrok pri materi Mariji.

Iz Borovnice se piše sledeče: Malokedaj se bere kaj iz našega kraja; nevem ali smo res tako pozabljeni ali smo se sami spozabili. Danes vam naznam, da smo imeli tukaj sv. misijon in sicer od 15. do 23. septembra. Vodili so ga izvrstno častiti gospodje Lazaristi Nežmah, Jevšenak in Flis. Vsi

Borovničani se jim prav toplo zahvaljujemo, in kličemo: Bog jim stotero povrni njih obilni trud!

Drobtinice.

Brat Flamidien iz družbe šolskih bratov, je bil, kakor znano, pred letom obtožen infamnega hudo delstva, a kot nedolžen izpuščen iz preiskovalnega zapora. Od tedaj ga v Lillu vse spoštuje, čista in pozdravlja. Ako gre v mesto, mora klobuk držati v rokah. Najprijazneje ga pozdravlja njegov preiskovalni sodnik Delalé. Našli pa so tudi pravega hudodelca, ki je zagrizen sovražnik cerkve in duhovnikov. Seveda, o tem molčé listi à la »Slov. Narod«.

Čebelice namestu golobov. Na Angleškem so pričeli rabiti čebelice namestu golobov pismonoš. Poročilo se napiše na mal papir. Ta papirček se prilepi na čebelico in tako opravlja izučena čebelica mnogo bolje posel pismonoše, nego golob. Za vojno so ti poskusi sosebno važni, ker se čebelica s pismom ne more tako lahko ujeti, kakor golob.

Vse bolezni ozdravljive! Slavni hrvatski inženjer Nikola Tesla, ki živi v Ameriki, je iznašel nenavaden izum. Iznašel je posebne aparate, iz katerih toke 500.000 volt napetosti napelje na človeško telo in tako zamori vse kali bolezni v telesu. Stroj se imenuje »Tesla Oscilator« ter ga sedaj poskušajo newjorski zdravniki, pri katerih dela baje čudeže. Na ta način se po Teslovem zagotovilu ozdravi jetika, rak in mnogo drugih bolezni, ki so bile dosedaj skoro neozdravljive. Kakor je znano, zadošča 800 volt elektrike, da človeka umori, a Amerikani pravijo, da je Tesla znašel poseben način, da v človeka brez škode spravi zgoraj označeno množino. Da bi bilo le res!

Kako je zvit Španjec ogeljufal turško vlado. Neki zvit Španjec je iz Barcelone poslal v Carigrad turški vladi brzojavno vest, da je v Carigrad odpotovalo več anarhistov, mej njimi tudi Brescijev drug. Izjavil je, da bode anarhiste izdal, ako mu turška vlada dá 4500 frankov za pot v Carigrad. Turška vlada je bila vsa v skrbeh za sultanovo življenje in res, v nekaj dneh je zviti Španjec dobil od turškega konzula 4500 frankov ter obljubo, da v Carigradu dobi še 2000 frankov za svojo poštenost. Zvitega poštenega Španjca sedaj ni ne v Barceloni, ne v Carigradu. Turška vlada je svoj strah pred anarhisti drago plačala.

Nesreča z dobitkom. Dobitek je pripravil na beraško palico nekega nemškega brodarja. Mož je živel v precej dobrih razmerah, ko je zadel glavni dobitok na srečko štev. 18.427 v znesku 40.000 mark. Poslal je srečko na monakovsko banko v navadnem pismu in dal na pismo tudi navadno znamko za 10 pfenigov. Monakovska banka, ki je imela nalogo izplačevanja dobitkov, ni brodarju nič odgo-

vorila in ko je brodar vprašal, kaj je z njegovim glavnim dobitkom, odgovorilo se mu je, da banka njegove srečke ni dobila v roke. Brodar je tožil banko, a zgubil je pravdo v vseh instancah. Zgubil pa pri tem ni samo srečke, ampak zapravil je s pravdo toliko, da so mu nedavno prodali hišo in brod ter je srečni loterist sedaj navaden berač.

Ameriške novice. Slovenca so zaklali v Clevelandu. Neki Franc Kočar, doma nekje s Hrvaškega, je zabodel v prepiru Slovenca Antona Štranca z nožem, s katerim se reže kruh. V petih minutah je bil Štranc mrtev. — Grozen vihar s točo je uničil 40.000 akrov najboljšega žita, kar ga raste v severni Dakoti. Tudi ono, ki je bilo že požeto in v kopah, je vničeno. — Iz Toronte v Ameriki se poroča: Pri Kingstonu se je pokazala prava morska kača. Ljudje so jo opazili, ko je držala svojo grozno glavo iz vode. Pravijo, da je oblika njene glave jednaka telečji, njene oči so bistre in ognjene, na vsaki strani gobca pa ima velike goste brke. Glava in vrat imata sivo barvo. Kača je jako hitra plavalica. Najbrže pa je to kaka velikanska morska jegulja.

Po rokah hodil z Dunaja do Pariza Ivan Hasslinger z Dunaja je stavil s prijatelji in znanci, da pojde v Pariz na razstavo po rokah, ker nog nima. V to svrhu si je dal izdelati poseben voziček, s katerim se je podal na dolgo pot. Sprva je mnogo pretrpel, ker mu je prah in pesek kožo na rokah izgrizel, a pozneje se je ista utrdila, kakor navadno pri bosonogih nožna in je dalje napredoval svojo pot do Pariza. Prehodil je tako 1435 kilometrov in sicer po tri kilometre vsako uro ali 30 kilometrov na dan, ker je hodil po 10 ur na dan. V 55 dnevih je prišel v Pariz. Potoma si je s prodavanjem razglednic in s fonografom zaslužil toliko, da mu je zadostovalo za strošek na poti. Šel je z Dunaja brez vsakega novčiča.

Samomor pred poroko. V Stolnem Belemgradu na Ogerskem bi se bila imela vršiti poroka krojaškega pomočnika Fonfonyja z Reziko Fakacs. V trenutku, ko so bili svatje že zbrani in je nevesta stopila pred ženina, potegnil je ženin iz žepa revolver in se ustrelil v srce. Bil je takoj mrtev. Samomorilec ni zapustil nobenega pisma. Z deklico je občeval že par let.

Ameriške novice. Čehi se v Ameriki živahno gibljejo. Otvorili so zopet sedem župnijskih čeških sol. — V Združenih državah je pričelo stankati 143.000 premogarskih delavcev. — B-zovlak, vozač iz Jolietta, je povozil dva naša rojaka, Jožefa Podobnika in Josipa Pušča, ko sta šla po progi domov. — Slovencu iz Litije, Val. Vozlu, je v Denveru rudarski voziček zmečkal levo nogo, katero so mu morali odrezati.

17 let spi v Thenelepu na Francoskem Margareta Bujenval. Leži na postelji in ne dá od sebe nikakega zdihljaja ter se nič ne premakne. Pri življenju jo vzdržujejo s klistiri, ker navadne jedi ne požira. Dolgoletno spanje se je pričelo Margareti Bujenval, ko je bila stara 20 let, po omedlevici, katera jo je obšla, ker je stopil v nje hišo orožnik preiskovat skrivnostno smrt njenega otroka.

V postelji zgorel bolnik. Na Dunaju je bil že dolgo časa bolan 72letni Adalbert Schimak. Mož je bil hrom in gluhi. Žena mu je stregla v bolezni. V torek zjutraj oddaljila se je njegova žena za trenotek od bolnega moža in ga pustila sama. Mož je v postelji kadil. Ko se je žena vrnila domov, dobila je pred hišo gasilce, ki so ji povedali, da so ravnokar pogasili gorečo posteljo njenega moža, ki je v postelji zgorel. Mož je posteljo s smodko zažgal, a se ni mogel rešiti, ker je bil hrom.

Krščanska vzgoja.

Šest resnic.

6. Da je milost božja k zveličanju potrebna

Slavni angleški kardinal Manning je bil poprej protestant. Zelo je slovel kot izboren pridigar anglikanske cerkve. Nekega dne pa pride k njemu ženska, ki mu preprosto razodene, da se ji čudno zdi, zakaj še ni nikoli nič pridigal o sv. Duhu; naj bi vendar katerikrat to storil. Manning obljubi. Takoj začne iskati primerne tvarine po anglikanskih knjigah, a nikjer ne more dobiti o sv. Duhu nič takega, kar bi mu ugajalo. Naroči si torej katoliških knjig. V teh pa najde, česar je iskal: zadostnih in temeljitih razprav o sv. Duhu. A odslej ni imel več miru; katoliške knjige so ga tako zanimale, da jih je vedno prebiral in se učil iz njih. V kratkem se je prepričal, da katoliška cerkev je edino prava cerkev. Prestopil je v našo vero, postal je pozneje mašnik, škof in kardinal. Glejte, preproste ženske se je poslužil sveti Duh, da je privedel tega slavnega moža na pravo pot. Za to veliko milost se je skazal hvaležnega s tem, da je napisal več lepih nauk o sv. Duhu.

Žal, da tudi mnogi katoličanje le preveč zane-marjajo nauk o sv. Duhu, ali da vsaj premalo časté in molijo tretjo božjo osebo. To pa je seveda velika škoda; posebna velika škoda je taka v nemarnost pri krščanskih vzgojiteljih. Kakor je namreč četrta temeljna resnica posebej posvečena drugi božji osebi, tako velja šesta ali zadnja posebej tretji božji osebi, svetemu Duhu, ki je vir in delivec milosti božjih.

Torej je tudi ta temeljna resnica enako imenitna za krščanskega vzgojitelja, kakor vse poprejšnje. Saj je sv. Duh prvi vzgojitelj njegovih otrok. Še ko se dete čisto nič ne zavé, pri sv. krstu prične svet

Duh svoje božje delo: očisti jo izvirnega greha in olepša njegovo dušico z neizmerno lepoto posvečujoče milosti božje — dete je prekrasen tempelj božji. Verni vzgojitelji, zlasti pobožne matere, to tudi dobro čutijo.

Neka bogoljubna mati je med tem časom, ko so ji nesli otroka k sv. krstu, prav lepo ozaljšala postelj, na kateri je ležala: dala je prinesiti lepih cvetic in prižgati več lučij poleg postelje, da je bilo kakor pred altarjem. Ko so ji prinesli dete od svetega krsta, ga je spoštljivo vsprejela v naročje, kakor kako posvečeno stvar, pobožno poljubila in pritiskala na materino srce ter veselo vzkliknila: »Moj otrok! — Božji otrok! — Kako si lep!«

O Origenovem očetu Leonidu se pripoveduje nekaj enako ganljivega. Ko je zvečer njegov nedolžni sinček, jako nadarjen deček zaspal, ga je dobri oče, ki je pozneje umrl mučeniške smrti, spoštljivo poljubil na prsi, češ, ker so častito bivališče svetega Duha.

Krščanski vzgojitelj, tega tudi ti nikdar ne pozabi: posvečujoča milost božja še le daje tvojemu otroku pravo nadzemeljako veljavo. Torej bodi tvoja prva in najnujnejša skrb, da ohraniš v otroškem srcu ta nebeški zaklad. Izvrtno se ti je obnesla tvoja vzgoja, ako se ti je posrečilo, tako vzgojiti otroka, da nikdar ne izgubi posvečujoče milosti božje, da bo njegova mrliška obleka ob enem tudi obleka njegove krstne nedolžnosti. Ponesrečila se je pa tvoja vzgoja, ako moraš z žalostnim očesom gledati, da je tvoj otrok že zgodaj zgubil posvečujočo milost božjo, celo zgodaj zapravljal krstno nedolžnost in če mu še to ni mar, da bi obžaloval to strašno zgubo in jo skušal po svoji moči popraviti. Kar je Jezus rekel svojim učencem: »Veselite se, da so vaša imena zapisana v nebesih!« to naj bi mnogokrat klical krščanski vzgojitelj svojim gojencem: »Veselite se, da ste v milosti božji, da imate pravico do lepih nebes!«

Uganke.

Črka E

```

1      3
2 a  a  a d d
e      e  e
e      g 4 i i i
5 j k k
m m o n o r
s      t
7 u v v v ž
      s

```

Prav razvrščene dajo te črke v vrsti: 1. moško krstno ime, 2. svetopisemski kraj, 3. posoda, 4. žensko krstno ime, 5. ime prve žene, 6. cvetica, 7. svetopisemska oseba, 8. prašičja piča, 9. koristna žival.

Rebus.

k k k + a a a K = XV kron(a).

Zastavica.

V čem sta si podobna jajce in Korošk?

Rešitev ugank v zadnji številki:

Demant.

D
N o e
O t m a r
J u p i t e r
D o m i n s v e t
P r i s t a v
K o v a č
M e h
t

Besedna uganke.

Dob-Rova = Dobrova

Prav so ju rešili: Fran in Frančiška Vavpetič v Tunjicah; Vinko Kolar, kmet pri Sv. Jerneju na Štaj.; Josip Zorko v Siroki Seti pri Vačah; Janez Bastarda, fant na Vrzdencu; Ivan Fatur na Rakeku; Jožef Žagar, ministrant v Škofji Loki; Andrej Porenta v Virmažah; Ivan Dren, fant v Ponikvah; Matevž in Anton Poznič v Gradišču pri Moravčah; Anton Fortič, dijak in Valentina in Antonija Legat, gospici v Ljubljani; Matija Rant, nadučitelj na Dobrovi; Boštjanov France na Kožljeku pri Cirknici; Ivan Rupnik pod Tisovim Vrhom v Zadlogu; Simon Jelenc na Jesenicah; Matija Batič v Žabji vasi pri Poljanah nad Škofjokoloko; Gothard Zupan, agent v Dobu pri Kamniku; Josip Zupan; Selo pri Ljubljani, Pavl Stanovnik, rudar v Horjulu; Ivana in Margareta Šubic, učenki v Sarajevu; Ivan Antončič v Markovcu; Avgust Rozniček v Gor. Ponikvah; Franc Stupica Ošterjev v Sodražici; Janez Lahovnik v Šmartnem pri Velenju; Janko Gregorin na Kravjembrdu; Anton Ovin, Franc Virant in Leopold Ješe, dijaki v Kranju; L. Vitovič, dijak v Ljubljani; Mirko in Antonija Ogrin na Vrhniki; Franc Klander, posestnik na Gorici pri Radoljici; Ivan in Mihael Pavlin v Malem Naklem pri Kranju; Franjo Pavlin pri domobr. polku št. 4. v Ljubljani; Lena Hrast, dekle v Ihanu; Ignacij Košenina v papirnici pri Feldkirhnu na Kor.

Tržne cene v Ljubljani.

od dne 23. septembra do dne 29. septembra.

	K	h		K	h
Goveje meso I. v. kg.	1	28	Pšenična m. 100 kg.	28	—
» » II. » »	1	12	Koruzna » » »	18	—
» » III. » »	—	96	Ajdova » » »	36	—
Telečje meso » »	1	20	Fitol, liter . . .	—	16
Prašičje » sveže »	1	40	Grah, »	—	20
» » prek. » »	1	40	Leča, »	—	24
Kostrunovo meso »	—	80	Kaša, »	—	22
Maslo » » » »	2	—	Ričet, »	—	22
Surovo maslo » »	1	90	Pšenica . 100 kg	16	—
Mast prašičja » »	1	40	Rž . . . » » »	14	—
Slanina sveža » »	1	36	Ječmen » » »	13	—
» » prekajena »	1	44	Oves . . . » »	12	60
Saló . . . » » »	1	20	Ajda . . . » »	18	—
Jajce, jedno . . .	—	7	Proso, belo, » »	18	40
Mleko, liter . . .	—	16	» navadno » »	14	—
Smetana liter . .	—	80	Koruzna » » »	14	—
Med . . . » kg	—	—	Krompir » » »	4	60
Krompir . . . » »	—	5	Drva, trda, sežanj	7	50
Piščanec . . . »	1	20	» mehka, » »	5	20
Golob . . . » »	—	45	Seno, 100 kg . .	4	—
Raca . . . » »	1	60	Slama, » » »	3	20
Gos . . . » » »	—	—	Stelja, » » »	—	—

Prilagodna številka »DOMOLJUBA« izide dné
18. oktobra 1900 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 29. septembra	35	25	20	68	58
Trst, 28. septembra	72	54	50	15	21
Gradec, 29. septembra	75	79	30	25	43
Ljubljana, 22. septembra	77	55	25	87	40

Divji kostanj

kakor tudi razne druge deželne
pridelke kot: **škol, suhe je-
dilne gobe, laneno seme,
deteljno seme, krompir,
želoč, raznovrstno žito**
kupi po najvišji ceni. 228

Ivan Majdič v Kranju.

Učenec,

čvrst in zdrav, iz dobre krščan-
ske hiše, kateri je dovršil vsaj
četrti razred ljudske šole, se
vaprime takoj v trgovino z
mešanim blagom. Kje, pové iz
prijaznosti upravnistvo »Domo-
ljuba«. 229 3-1

Daje se v najem

iz proste roke v Nadgorici št. 12,
fara Črače, in sicer:

231 1-1 hiša

z eno sobo, spodojo klet, hlev,
drvarnica in vrt. Hiša je krita
z opeko in v dobrem stanu.
Kdor želi to posestvo v najem
vzeti, naj se osebnó ali pismeno
obrne na Cilo Snej v Nadgorici.

**Koverta s firmo
vizitnice in
trgovske račune
priporoča
Katol. tiskarna**

Plaćujem najviše cene.

Zmešane in rezane lase

kupujem in plačam najviše cene, vedno bolje in više,
kakor kateri drugi kup. c. — Kupujem vsako količino od 2 kilo
naprej. Za vsako pošiljatev odpošljem takoj denar, da ga poš-
ljavec brez vsacega zadržka takoj sprejme. 118 12-2

Opozarjam nabiralce las na mojo adresu

Aleksander Gjuda, Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

Za rezane in zmešane lase.

**Vožnje karte
in
tovorni listi**

AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna
naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade
18 Pojasnila daje:

Red Star Linie

Dunaj, IV., Wiednergürtel 20,

ali pa 17 25-25

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

Pozor! Gospodarji!

„Gloria“ redilna krma za konje, zabranjuje bolezní, vzdrži konje
močne in iskre.

„Gloria“ začimba krma za govedo, pospešuje prebavljanje, čisti
kri, zboljšuje in množi mleko.

„Gloria“ prašek za žrtje in pitanje svinj, provzročuje, da svinje
rade jedó, da se nabira meso in mast.

„Gloria“ mlekarški prašek za krave, pospešuje izločenje mleka
in odstranjuje napake mleka.

1 veliki zavitek velja K 1-20, mali K 0-70, 5 kg. v zavitku
za poskus po pošti K 5 — poslano iz Dunaja.

Barteljeve klajne apno, neobhodno potrebni dodatek h krmi za
mlado, možno in brejo živino, v slučaju, da živina liže, da
ima kostne bolezní i. t. d. 5 kg za poskus K 2 —, 100 kg
K 22 — iz Dunaja.

Rusko patentovano mazilo. Kopitna mast iz jelenoraznega olja.
Štedilni kolomaz, i. t. d. 230 8-1

Navodilo brezplačno.

Miha Barthel & drug, Dunaj X.

Občuje se slovenski.

Kwizdov korneuburški živino-redilni prašek

je dietetično sredstvo za konje, govedí in ovce.
Že 50 let se rabi v premnóhí hlevih, ako živali nočejo
jesti, če slabo prebavajo in za zboljšanje in na-
množenje mleka pri kravah. Cena: jedea škátla 1 K
40 h, pol škátla 70 h. Pristno je samo z gori označeno
varstveno znamko ter je dobiti po vseh lekarnah in pro-
76 8-3 dajalnicah dišav. Glavna zaloga: II.

Franc Jan Kwizda,

k kr. avstr.-ogr., kr. rumen. in knj. bulgar. dvorni založnik
c. orožni lekarnar v Korneuburgu pri Dunaju.

Kmetiška posojilnica Ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Knezovi hiši, Marije Terezije cesta šte. 1

obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ brez odbitka
rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike
10 (12-9) plačuje.

Uradne ure razun nedelj in praznikov vsak
dan od 8-12. ure dopoldne.

Poštn. hran. urada šte. 828.406. — Telefon šte. 5.

HERBABNY-jev**podfosfornasto-kislj 508 20-17****apneno-železni sirup.**

Ta 30 let z največjim uspehom rabljeni prsni sirup raztaplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahki si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij.

107 (20-10)

Oena steklenica l. gld 25 kr., po pošti 20 kr.
več za ravnanje.

Prosimo, da se vedno rečno zahteva Herbabny-jev apneno-železni sirup. Kot znak izvora se nahaja v steklu in na zamašku ime, „Herbabny“ vtisnjeno z vzvišenimi črkami in nosi vsaka steklenica poleg stoječo uradno registrov. varstveno znamko, na katera znamenja naj se blagovoli paziti.

Osrednje skladišče

Duna, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII. 1, Kaiserstrasse 73 in 75.

V zalogi skoro v vseh lekarnah na Dunaju, v Ljubljani in drugod.

Zahtevajte povsod!

KAVA
Metoda v Ljubljani.
družbe sv. Cirila in Metoda je najboljša cikorija
Ivarina je najboljša cikorija.
MAJU POLAŽITAR.
DOMU ZALOGA
PRIIV. JEBACINU V LJUBLJANI.

Cenjena gospodinja! Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravi bobovi kavi, to je cikorija ali
15 11-9

Delavnica kleparskih, ključarskih, kovino-tiskarskih, stavbenih in galanterijskih del.

Anton Belec

Št. Vid nad Ljubljano

izdeluje in ima v zalogi cerkvene svetilnice ali stalnice, dve po: iz kositarja 12, 15, 18, 20 gld., iz medenine 22, 24, 28, 32 gld., iz tompaka 40, 50 gld.; obhajilne svetilnice iz kositarja po 2 gld., iz medenine po 5, 8, 10 gld., pušice z zvončki za pobiranje miloščine iz kositarja po gld. 1-50, iz medenine po 5 gld.; štedilna železna ognjišča, vsa železna in tudi razna za vzidanje.

Pokrivanje in barvanje zvonikov ter napeljevanje strešnih žlebov in strelovodov.

113 3

Razne železne ograje, vrata, omrežja za pokopališča i. t. d. — S kritevjo zvonikov prevzema ob enem tesarska dela.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Deležne uloge in dividenda

se članom minolega I. odseka, po sklepu občnega zbora z dne 17. septembra 1900 izplačujejo od danes naprej do 1. decembra 1900 ob navadnih uradnih urah (od 9. do 12. ure dopoldne) izvzemši nedelje in praznike.

Vsak član mora prinesiti seboj svojo deležno knjižico.

V Ljubljani, dne 19. septembra 1900.

127 1-1

Ravnateljstvo.

17-12

Največji izbor.
Skrbno izdelovanje.
Preobleke. Popravila.
Najnižje cene.

L. Mikusch
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Domača trgovina

Češnik & Milavec

Špitalske-Lingarjeve ulice (Kresija)

priporočata pri nakupu pomladanske in letne obleke za ženske in moške
svojo veliko zalogo po najnižji ceni.

Tisti odjemalci, ki skozi celo leto pri naju kupujejo, dobé

42 10-7

lepo novoletno darilo.

Uzorci po pošti na razpolaganje.

Priporočilo.

Firma J. C. Bernard, tovarna za razne stroje v Karlinu na Češkem (pri Pragi), mi je za mojo vodno žago poslala jedno pat. Haag-ovo železno turbino, katero sem sam postavil in s katero sem jako zadovoljen. Vodna sila pri moji žagi je zelo slaba. Dosedaj je gonila res tudi le jedno vodno kolo, s tem pa kljub vsem mogočim tehničkim olajšavam samo jedno žago. Naročena turbina pa razvija moči za devet in pol konjskih sil in žene pri isti vodni sili zlahka dve žagi ter en cirkular za jedno, brez prejšnjega šuma in ropota, ker teče prav mirno. Izgotovljena je iz dobrega materiala, zelo močno, a vendar precizno in tako lahka, da se mi dosedaj tudi pri najmanjši vodi še ni ustavila.

Radi tega priporočam firmo J. C. Bernard vsem onim, ki se mislijo nabaviti moderatni gonilni stroj, tembolj, ker cene niso visoke, plačilni pogoji pa jako ugodni. Turbino si more vsakdo pri meni ogledati, kjer dobi lahko vsa potrebna natančna pojasnila o velikosti, moči in cenah. 115 3-3

Na Bregu pri Borovnici, dne 22. avgusta 1900.

Fran Švigelj, posestnik in trgovec z lesom.

124 Pouk 3-3

791 4-3

v krojnem risanju (Schnittzeichnen) in
praktičnem izdelovanju oblek

daje Fani Komar, oblast konc. učni zavod
v Ljubljani, Sv. Petra cesta 26.

Modni salon.

Sprejemajo se gospodične tudi na hrano in stanovanje.

„Pri Miklavžu“

123 6-3

v Ljubljani,

Medene ulice, zraven loterije

prodaja se na drobno po kramarskih cenah manu-
fakturno blago, kakor: bela, rujava in pisana
kotenina, parhat višnjev in pisan, caig za
moške, ogrinjalke volnene in pavolnate rute,
nogavice, jagerske srajce in hlače i. t. d.

Popolnoma zadnja cena in prijazna postrežba.

Josip Janko, urar v Kamniku,
Velika ulica,

priporoča veliko zalogo žepnih in stenskih ur,
budilnic, verižic, prstanov, uhanov, brošev in
vseh v to stroko spadajočih stvari po zelo nizki
ceni. — Popravila, tudi najtežavnejša, izvršim
vestno pod poročtom. 232 1-1

Zmešane in strižene lase

kupuje po najvišjih cenah od dveh kilogramov naprej Filipp Well,
velika trgovina z lasmi v Spodnjem Karlovcu na Češkem.

P. n. čitatelje te anonce opomnim, naj opozoré na mojo
adreso zbiralce zmešanih las. 101 5-5

R. MIKLAUC

* Ljubljana. *

Špitalske ulice št. 5

suknena pošiljateljska

trgovina

prodaja se na debelo in na

drobno. 122 6-3

Priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega blaga za moške
in ženske obleke — V zalogi se nahaja domače, loško,
brnsko in jegerndorfsko sukno, zanesljivo dobro in trpežno
blago, vsakovrstne hlačevine, vsa podlaga in potrebnosti
za gospode krojače i. t. d.

Prav lepo nove vrste blago za ženske obleke v vseh
barvah in cenah: ogrinjalke, volnene rute, parht višnjev
in pisan za obleke, cvilh za postelje, kovtre, koce i. t. d.

Uzorke na zahtevanje poštnino prosto.

Najcenejši nakup suknenega blaga.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani.

Denarni promet za leto 1899.

Sprejemki					Izdatki				
	gld.	kr.	K	h		gld.	kr.	K	h
Račun opravičnih deležev: Vplačila	458	—	916	—	Račun opravičnih deležev: Vrnjeni deleži	12	—	24	—
» hranilnih vlog: Vloge	1,779.187	87	3,558.375	74	» hranilnih vlog: Vzdignene hranilne vloge	1,076.959	60	2,153.919	20
» posojil: Vrnena posojila	175.052	98 ¹ / ₂	350.105	97	» posojil: Izplačana posojila	534.374	67	1,068.749	34
» tekočih posojil: Vrnena posojila	213.033	15	426.066	30	» tekočih posojil: Izplačana posojila v tekočem računu	391.807	11	783.614	22
» tekoči: Vloge in vzdigneni naložen denar	2,129.011	27 ¹ / ₂	4,258.022	55	» tekoči: Vzdignene vloge in naložen denar pri raznih zavodih	2,088.936	38 ¹ / ₂	4,177.872	77
» efektov: Prodani efekti	25.000	—	50.000	—	» efektov: Nakupljeni efekti	175.897	—	351.794	—
» menic: Plačila	42.952	23	85.904	46	» menic: Eskomptovane menice	73.250	41	146.500	82
» nepremičnin: Sprejemki	7.542	23	15.084	46	» nepremičnin: Nakupnina in investicijski stroški	97.259	57	194.519	14
» pro diversi: Razni sprejemki	1.102	62	2.205	24	» pro diversi: Razna izplačila	1.830	24	3.660	48
» pristopnine: Vplačila	114	50	229	—	» pristopnine: Vrnena pristopnina	—	50	1	—
» inventarja: Prodali za	2	50	5	—	» inventarja: Nakup inventarja	2.747	16	5.494	32
» posojilnih obresti: Plačila	42.933	41	85.866	82	» obresti hranilnih vlog: Izplačane obresti	10.417	74 ¹ / ₂	20.835	49
» obresti tekočih posojil: Plačila	33.534	30	67.068	60	» posojilnih obresti: Vrnene obresti	190	41	380	82
» tekočih obresti: Prejete obresti od naloženega denarja	17.245	69 ¹ / ₂	34.491	39	» obresti tekočih posojil: Vrnene obresti	1.224	93	2.449	86
» efektov: Prejete obresti	5.777	37	11.554	74	» tekočih obresti: Izplačane obresti	57	36	114	72
» zamudnih obresti: Prejete zamudne obresti	394	29	788	58	» efektov: Povrnene obresti	2.315	63	4.631	26
» meničnih obresti: Prejete obresti	1.229	18	2.458	36	» meničnih obresti: Povrnene obresti	17	36	34	72
» upravnega prispevka: Prejemki	2.373	39	4.746	78	» davkov in pristojbin: Plačani davki in pristojbine	863	35	1.726	70
Gotovina v blagajni začetkom leta 1899	3.593	07	7.786	14	» dividend: Izplačane dividende	125	—	250	—
					» razpoložnega zaklada: Dano darilo	50	—	100	—
					» upravnih stroškov: Izdatki	8.946	82 ¹ / ₂	17.893	65
					Gotovina v blagajni koncem leta 1899	13.554	81	27.109	62
	4.480.838	06 ¹ / ₂	8,961.676	13		4.480.838	06 ¹ / ₂	8,961.676	13

Sprejemki gld. 4,476.944-99¹/₂, K 8,953.889-99

Izdatki » 4,467.283-25¹/₂, » 8,934.566-51

gld. 8,944.298-56 K 17,888.456-50

Vložitih knjižic je bilo koncem leta 1899. 2967 v skupni vrednosti 4.642.543 80 Kron.

Račun zgube in dobička.

615 — (11)

D e b e t		gld.	kr.	K	h	K r e d i t		gld.	kr.	K	h
Račun posojilnih obresti	408	10		816	20	Račun posojilnih obresti	47.462	81		94.925	62
„ obresti tekočih posojil	2.562	02		5.124	04	„ obresti tekočih posojil	33.986	79		67.973	58
„ tekočih obresti:						„ tekočih obresti (od naloženega denarja)	18.247	58 ¹ / ₂		36.495	17
izplačanih gld. 57-36						„ meničnih obresti	901	86		1.803	72
kapitaliz. 192-86		250	22	500	44	„ efektivnih obresti	6.107	05		12.214	10
„ obresti hranilnih vlog:						„ zamudnih obresti	394	29		788	58
izplačanih gld. 10.417-74 ¹ / ₂ , K 20.835-49						„ upravnega prispevka	2.373	39		4.746	78
kapitaliz. 78.199-58		88.617	32 ¹ / ₂	177.234	65	„ pristopnine	114	—		228	—
„ efektov (kurzna razlika)	2.907	70		5.815	40	„ nepremičnin	157	82		315	64
„ inventarja, odpis	171	53		343	06						
„ davkov in pristojbin	863	35		1.726	70						
„ upravnih stroškov	8-946	82 ¹ / ₂		17.893	65						
„ bilance: Čisti dobiček	5-018	52 ¹ / ₂		10.037	65						
		109.745	59 ¹ / ₂	219.491	19						
							109.745	59 ¹ / ₂		219.491	19

Račun bilance dne 31. decembra 1899.

D e b e t		gld.	kr.	K	h	K r e d i t		gld.	kr.	K	h
Račun posojila		1.016.796	99 ¹ / ₂	2.033.593	99	Račun glavnih deležev		2.000	—	4.000	—
tekočih posojil		715.739	34	1.431.478	68	opravičnih deležev		1.820	—	3.640	—
tekoči naloženega denarja		293.388	—	586.776	—	hranilnih vlog:					
menj c		30.298	18	60.596	32	Stanje gld. 2.243.072-32 K 4.486.144-64					
efektov		176.913	40	353.826	80	Kapital.					
nepremičnine		93.291	45	186.582	90	obresti „ 78.199-58 „ 156.399-16	2.321.271	90		4.642.543	80
pro diverzi		727	62	1.455	24	tekoči		6.955	13	13.910	26
inventarja		3.254	—	6.508	—	posojilnih obresti		5.974	40	11.948	80
posojilnih obresti		7.290	54	14.581	08	obresti tekočih posojil		983	64	1.967	28
obresti tekočih posojil		390	16	780	32	meničnih obresti		309	96	619	92
efektivnih obresti		3.243	61	6.487	22	dividend		30	—	60	—
blagajne		13.554	81	27.109	62	rezerv. zakada gld. 1249-15 K 2498-30					
						razpolož. zaklada „ 4651-71 ¹ / ₂ , „ 9303.43					
						poseb. rezerve					
						za zgube „ 4623-68 ¹ / ₂ , „ 9247-37	10.524	55		21.049	10
						zgube in dobička	5.018	52 ¹ / ₂		10.037	05
		2.354.888	10 ¹ / ₂	4.709.776	21			2.354.888	10 ¹ / ₂	4.709.776	21

V LJUBLJANI, dne 20. junija 1900.

Za načelstvo:

Dr. Ivan Šusteršič l. r. načelnik.

Karol Kauschegg l. r. Josip Šiška l. r. Anton Belec l. r. Dr. Andrej Karlin l. r. Gregor Šlibar l. r. Josip Jarc l. r. Matija Kolar l. r.
Dr. Viljem Schweitzer l. r. Dr. Aleš Ušeničnik l. r. Francišek Birk l. r. Ivan Kregar l. r.

Za nadzorstvo:

Alfonz Levičnik l. r. Dr. Josip Debevec l. r. Rok Merčun l. r. Alojzij Stroj l. r. Ivan Dogan l. r.

Kathreiner

patērētājiem ieteicams

Kathreinerjevich zavoju!

Zaļās un sarkanās kafijas pupiņas ir patērētājiem ieteicamas, jo tās ir labas un garšīgas.

Kathreiner Krievu kafija

Patērētājiem ieteicams, jo tā ir labā un garšīga kafija, kas ir patērētājiem ieteicama.

Kathreiner Krievu kafija

Patērētājiem ieteicams, jo tā ir labā un garšīga kafija, kas ir patērētājiem ieteicama.

Kathreiner Krievu kafija

Patērētājiem ieteicams, jo tā ir labā un garšīga kafija, kas ir patērētājiem ieteicama.

